

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיקבלו מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ג, מס' 014381

פרק ראשון – הבנת הנקרא (50 נקודות)

יש לענות על כל השאלות 1–6 שבפרק זה.

1. יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. — שפת גוף היא הבעות פנים ותנועות גוף.

ב. — בני אדם משתמשים בשתי השפות כדי לתקשר עם סביבתם.

2. יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. יש להשיב מה הם הממצאים שבפסקה ב שהובילו למסקנה הראשונה שבפסקה ג: "שפת הגוף היא השפה של הרגש".

בני האדם יכולים לבצע יותר משבעה מיליון תנועות ייחודיות בלי מילים, וכולן מביעות רק מסרים של רגשות בסיסיים.

ב. יש להביא מפסקה ג מסקנה המחזקת את טענתו של דרווין.

בתקשורת האנושית יש לרגשות בלא מילים מקום מרכזי הרבה יותר מלהעברת מידע באמצעות מילים.

3. יש להשיב מה מדגימה כל אחת משתי הדוגמאות הנתונות.

(1) שפשוף עיניים במצב של עייפות: בכל מקום בעולם מגיבים על מצבים שונים בתנועות זהות / תנועות גוף מולדות.

(2) שפשוף אף באף לשם ברכת שלום: תגובות רגשיות בשפת הגוף שמשמעותן שונה מתרבות לתרבות / תנועות גוף שהאדם רוכש מן הסביבה.

4. יש לענות על שניים מן הסעיפים א–ג.

א. — ילדים בעידן הטכנולוגי אינם נפגשים פנים אל פנים במגרשי המשחקים, לכן הם מתקשים לתקשר עם הסביבה.

ב. יש להשלים בטבלה הנתונה את המידע החסר על פי התבחינים שבעמודה הראשונה.

תבחינים	ילדים בעבר	ילדים כיום
פעילות בשעות הפנאי	ביטו את רוב שעות הפנאי מחוץ לבית במגרשי משחקים, בגינה וברחובות.	מבלים את רוב שעות הפנאי בבית מול מסכים
אופי המפגשים בשעות הפנאי	מפגשים פנים אל פנים	מפגשים וירטואליים באמצעות הטלפונים החכמים, המחשב או הטלוויזיה
ההשפעה החברתית	רכשו מיומנויות חברתיות ושליטה בתגובות רגשיות / בשפת גוף	קושי להשתלב בחברה

ג. יש להשלים את המשפטים הנתונים על פי הקטע הקצר ועל פי פסקות ב–ג במאמר.

הילדים בעידן הטכנולוגי אינם מפתחים מספיק מיומנויות חברתיות ושליטה בשפת גוף. לכן כאשר הם יתבגרו, הם יתקשו לתקשר עם אנשים אחרים / יתקשו להשתלב בחברה סביבם. הסיבה לכך היא ששפה זו מאפשרת לאדם להעביר מסרים של רגש, והיא חלק חשוב ביותר בתקשורת שלו עם אנשים אחרים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ג, מס' 014381

5. יש לענות על אחד מן הסעיפים א-ב.

א. — הבעות פנים

ב. — הילדים

6. שאלת דעה אישית

יש להביע דעה בנוגע לטענה שאפשר לשקר באמצעות שפת הגוף, לנמק דעה זו ולהביא דוגמאות לדברים אלה. לדעתי, אפשר לשקר בכל דרך וצורה: מילולית ובשפת גוף, מכיוון שכאשר אדם רוצה לשקר, ולא משנה לאיזו מטרה, הוא ירצה להשיג את המטרה בכל דרך, ובשל כך תגבר המודעות שלו הן למה שהוא אומר הן למה שהוא משדר בשפת הגוף. מכאן שהוא ישלוט הרבה יותר במעשיו באותו רגע מסוים, והוא ישתמש בשפת הגוף שימוש מושכל כדי לשקר וכך להשיג את מטרותיו. דוגמה טובה לזה היא אורח שאינו מעוניין לאכול בבית המארח – הוא עשוי להשתמש בתנועות גוף של אדם שהתמלא באוכל ומתקשה בתנועה.

או:

לדעתי, אפשר לשקר באמצעות שפת הגוף, אך אי אפשר לעשות זאת באופן גורף ומוחלט, באופן שאנשים לא יבחינו בשקר גם אחר כך. רוב תנועות הגוף שלנו הן אוטומטיות, וכדי לשקר באמצעות שפת גוף צריך להתאמן היטב כדי שהן לא יסגירו את השקר. אומנם יש שחקנים טובים, אך לדעתי אנשים שאינם שחקנים מיומנים, שהם רוב בני האדם, יתקשו לשקר ולהעלים את השקר לאורך זמן. דוגמה לכך היא אדם שצריך להעמיד פנים שהוא מקשיב בסבלנות לאדם אחר; בשלב מסוים הסבלנות של המקשיב תיגמר: הוא יזוז בלי הפסק ויזיז את ראשו מצד לצד, ואז ייחשף ה"סוד" שהוא כלל אינו מקשיב.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ג, מס' 014381

פרק שני – הבעה: ספרות או חיבור (25 נקודות)

יש לענות על אחת מן השאלות 7–8 שבפרק זה.

7. סיפור קצר

פחד ואובדן / רונית לוינגר קוריאל עובדיה

א. (1) יש לתאר את האירוע הלילי שחוותה המספרת כשהייתה בת שנים עשרה, את התגובה ואת התחושות הגופניות של המספרת בזמן האירוע ואחריו, ולהדגים דברים אלה מן הקטע. האירוע הלילי שחוותה המספרת בגיל שנים עשרה הוא מפגש שלה עם חרקים: מקקים / תיקנים / ג'וקים: "יצורים קטנים ומגעילים יוצאים מהמגירה, מתפזרים לכל עבר ומתקרבים אליי".

התגובה שלה הייתה התקף חרדה קשה ובלתי נשלט: "הצרחות ששמעתי יצאו ממקום אחר בגוף שלי, מהבטן, מהלב. לא שמעתי את עצמי זועקת כך מעולם, לא ידעתי שאני מסוגלת לכך". כל ניסיונות ההרגעה של אביה לא עזרו. לישון היא כבר לא הייתה מסוגלת באותו לילה וגם לא בלילות האחרים: "[...] ניסה להרגיע אותי, אך לא יכולתי לישון באותו הלילה". הפחד מפני המקקים התעצם ונמשך שנים רבות בלי שהיא הצליחה להתמודד עם הבעיה: "חשבתי שזה יעבור במשך השנים, אך לא, לצערי זה רק מחמיר". אפילו לקרוא בשמו של החרק היא לא הייתה מסוגלת מרוב פחד ומיאוס – "אני לא מסוגלת להעלות את השם של החרק הזה על דל שפתיי" – מפני שלא מצאה את הדרך להתמודד עם הפחד.

(2) יש להביא מן הקטע שתי הוכחות לקשר בין התקף החרדה של המספרת ובין תחושת האובדן שלה בעקבות מות אימה, ולהדגים את התשובה מן הסיפור.

המספרת אומרת ש"הבית המבריק וריח האקונומיקה דהו במהירות. הכיריים שינו את צבען, הסירים המצוחצחים, גאוותה של אימא, נעשו לדביקים ושחורים". הלכלוך והזוהמה בעקבות ההזנחה של הבית, שנותר בלי האם החרוצה, ששמרה על הניקיון, מתקשרים להופעתם של המקקים, שבתודעה הציבורית באים וחוזרים לביוב וקשורים למחלות זיהומיות מסוכנות.

אפשרות אחרת:

המספרת כותבת ש"הבית הפך למקום זר ומאוס שאי אפשר לחיות בו בבטחה" משום שהמקקים "המשיכו להופיע בעוד מקומות בלתי צפויים". היא ממשיכה וטוענת ש"לא יכולנו לבוא בטענות לסבתא, היא רק ניסתה לעזור ולטפל בנו". אובדן הביטחון הקיומי והזרות שחשה בילדותה לאחר מות אימה קשור בהופעתם ההולכת וגוברת של החרקים ואובדן השליטה על מה שקורה בבית (החרקים הופיעו בעוד מקומות בלתי צפויים).

אפשרות אחרת:

בקטע הסיום המספרת מקשרת במישרין בין הפחד ממקקים ובין אובדן האם: "ניסיתי ללא הצלחה לדבר על כך עם הפסיכולוגית שלי. לא הייתי צריכה אותה כדי להבין את הקשר בין הפחד לאובדן". היא הבינה שהתקף החרדה אינו קשור בפחד ממקקים, אלא קשור בקושי הרגשי העמוק שלה להתמודד עם מות האם ועם התוצאות שלו, אך המודעות לכך לא הקלה עליה. החרדה נותרה איום.

ב. יש לתאר אירוע (חווייה אישית או של אחרים), אשר בעקבותיו התעוררו רגשות של פחד או חרדה מתמשכת, ולהסביר את ההרגשה ואת דרך ההתמודדות עם הפחד או החרדה.

דוגמה לתשובה:

בילדותי תקף אותי כלב שבפרופורציות שלי אז נחשב לכלב גדול. אומנם הוא רק שרט אותי ולא נשך, אך זה הספיק כדי לעורר בי תחושות של חרדה מתמשכת מכלבים בכלל, וכל כלב גדול שראיתי אחר כך עורר בי תחושה שהוא רוצה לתקוף אותי. אולם, מעט אחר כך אבי הביא הביתה גורת רועה גרמני. ראיתי אותה גדלה, והיא הייתה פגיעה וחמודה, עד כדי כך שנשכחה ממני החרדה הזאת מכלבים. נראה לי שמפגש עם מקור הפחד יכול בהחלט לעזור להתמודד איתו, אך חשוב שהוא יהיה בפיקוח, וכן שיהיה תהליך מתמשך.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ג, מס' 014381

8. חיבור (25 נקודות)

יש לכתוב חיבור על פי המטלה בשאלון.

כתיבת חיבור עברי מבוססת על מיומנויות הנרכשות על פי תוכנית הלימודים.

בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור.

פרק שלישי – לשון (25 נקודות)

חלק א – הפועל

שאלה 9

יש לבחור בשלושה מן המשפטים א–ה, ולענות על הסעיפים (1)–(3) בכל אחד מן המשפטים שנבחרו.

- א. (1) צ-ח-ק
(2) פעל (קל)
(3) הצחיקה / מצחיקה
- ב. (1) ס-ג-ל
(2) פועל
(3) מסתגלים / הסתגלו
- ג. (1) פ-ת-ח
(2) פיעל
(3) ייפתחו / תיפתחנה
- ד. (1) ר-כ-ב
(2) הופעל
(3) רוכב
- ה. (1) ב-ר-ך
(2) התפעל
(3) יבורכו / תבורכנה

חלק ב – שם העצם

שאלה 10

יש לבחור בארבע מן המילים המודגשות בקטע הנתון, ולמייין אותן בטבלה על פי דרכי התצורה שלהן.

<u>שורש ומשקל</u>	<u>בסיס וצורן סופי</u>	<u>שאלה מלעז</u>
תפקיד	ייעילות	דיאלוג
התרשמות	מילולי	
תקשורת		

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון לבתי ספר ערביים, חורף תשפ"ג, מס' 014381

יש לענות על אחת מן השאלות 11–12.

שאלה 11

— עכורים

— ע-ר-ך

שאלה 12

א. קשיים חברתיים

ב. גבולות המדינה / גבולות המדינות

חלק ג – שם המספר

שאלה 13

יש לענות על אחד מן הסעיפים א–ב.

א. עשרים ואחת; אלפיים ושתים עשרה

ב. (1) מאתיים חמישים ותשעה

(2) שמונה עשרה

חלק ד – מילות קישור

שאלה 14

יש לענות על שניים מן הסעיפים א–ג.

א. לעומת זאת

ב. אם

ג. כדי